

**De effecten van angst en empowerment op de bereidheid
van slachtoffers om deel te nemen aan bestaande en
nieuwe digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling**

Student: Mandy Bats

Begeleiders: Lisanne van den Berg, MSc, eerste begeleider
Dr. Sven Zebel, tweede begeleider

Opleiding: Psychologie

Faculteit: Behavioural, Management and Social Sciences

Vakgroep: Psychologie van Conflict, Risico en Veiligheid

Datum: 26 juli 2017

Abstract

One way of helping victims to process the offense and to reduce their anxiety and anger felt towards the offender is participation in victim-offender mediation. According to research an important factor for victims to participate in victim-offender mediation is empowerment. Thus, the first assumption is that victims who have experienced empowerment after the crime are more inclined to participate in victim-offender mediation. Besides that, the possibility of an addition to the existing forms of victim-offender mediation is examined, namely digital forms, such as video conferencing and online chatting. The assumption is that this is an outcome for fearful victims and that victims who have experienced more anxiety will be more inclined to participate in digital forms of victim-offender mediation, than the current forms of victim-offender mediation. Also, victims who have experienced more anxiety, tend to be more inclined to participate in a digital form of victim-offender mediation, than victims who have experienced less anxiety.

The study is a 2 (Fear: high vs. low) x 2 (Empowerment: high vs. low) between subject design and the data was collected with an online survey. The respondents (N = 127) were given a scenario wherein they had to imagine that they were a victim of a robbery, in this scenario fear and empowerment manipulation were executed. Both manipulations were successful. Unexpectedly, all the hypotheses were rejected. However, the data suggest that imagining a high sense of fear results in more willingness to participate in the existing victim-offender mediation forms, than in new digital forms of victim-offender mediation. Since today's society is increasingly dependent on digital technology, it is important that more research will be done about digital forms of victim-offender mediation in the future.

Samenvatting

Deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling is één van de manieren om slachtoffers te helpen bij de verwerking van het delict dat hen is overkomen. Uit onderzoek blijkt dat empowerment voor slachtoffers een belangrijke factor is voor de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Zodoende is de eerste aanname dat slachtoffers die empowerment ervaren meer geneigd zijn om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Daarnaast wordt de mogelijkheid voor een toevoeging aan de bestaande vormen van slachtoffer-dader bemiddeling onderzocht, namelijk digitale vormen, zoals videoconferentie en online chatten. De assumptie is dat dit een uitkomst kan zijn voor angstige slachtoffers. De veronderstelling is daarom dat slachtoffers die meer angst ervaren meer geneigd zijn om deel te nemen aan digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling dan de huidige vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Verder zijn slachtoffers die meer angst ervaren meer geneigd tot deelname aan digitale slachtoffer-dader bemiddeling, dan slachtoffers die minder angst ervaren.

De studie is een 2 (Angst: hoog vs. laag) x 2 (Empowerment: hoog vs. laag) between subject design en de data is verzameld met een online survey. De respondenten (N=127) kregen een scenario waarin zij zich moesten inleven als slachtoffer van een overval, met aansluitend een angst en empowerment manipulatie. Beide manipulaties bleken succesvol, maar alle hypothesen werden verworpen. De verkregen data van dit onderzoek geven aanwijzingen dat een hoog ingebeelde angst resulteert in meer bereidheid om deel te nemen aan de huidige vormen van slachtoffer-dader bemiddeling, dan voor nieuwe digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Aangezien de huidige maatschappij steeds afhankelijker wordt van digitale technologie, is het belangrijk dat er in de toekomst meer onderzoek wordt gedaan naar digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling.

Introductie

Onder de Nederlandse bevolking werd bijna één vijfde van de populatie, namelijk 18%, het slachtoffer van één of meerdere misdrijven in het jaar 2015, zoals gewelds- of vandalisme misdrijven. Een slachtoffer wordt door Kalidien (2016) omschreven als; “een persoon of instantie tegen wie een strafbaar feit is gericht of die de gevolgen van een strafbaar feit rechtstreeks heeft ondervonden” (p. 177). Misdrijven kunnen het leven van slachtoffers nog beïnvloeden lang nadat het misdrijf plaats heeft gevonden. De gevolgen en de mate van impact ervan verschillen per slachtoffer. Er kunnen zich fysieke gevolgen voordoen, omdat het slachtoffer fysiek is aangevallen door de dader of door stress. Ook kunnen alledaagse gezondheidsproblemen toenemen, zoals hoofdpijn, slapeloosheid en vermoeidheid (Huys, 2009; Lamet & Wittebrood, 2009). Naast de fysieke gevolgen van een misdrijf, ervaart een groot deel van de slachtoffers volgens Pemberton, Winkel, & Groenhuijsen (2006) ook psychische consequenties na het misdrijf, zoals “op zijn minst enkele van de volgende symptomen: herbeleving van de gebeurtenis, herhaaldelijke en ongewenste intrusieve gedachten, overmatige spanning, emotionele verdooving en vermijding van stimuli die het slachtoffer aan de gebeurtenis zouden kunnen herinneren” (p. 50-51). Deze symptomen verdwijnen volgens hen na enkele weken of maanden bij het merendeel van de slachtoffers. Echter, bij een klein deel van de slachtoffers is er geen gevoel van controle over het misdrijf aanwezig. Bij deze groep slachtoffers kunnen de fysieke en mentale consequenties langer aanhouden volgens Pemberton en collega's (2006), met als gevolg een aanzienlijke mogelijkheid op een posttraumatische stressstoornis.

Een van de manieren die belangrijk kan zijn voor slachtoffers om meer controle te krijgen over het ondervonden misdrijf, is volgens Zehr (2003) betrokkenheid bij hun eigen strafzaak, zoals bijvoorbeeld via het herstelrecht. Het herstelrecht is omstreeks 1980 ontwikkeld in de Verenigde Staten en Canada om de rollen en behoeften die samengaan met misdrijven te heroverwegen (Zehr, 2003). Door middel van het herstelrecht wordt de rol van slachtoffers van misdrijven verhoogd: door daders direct verantwoordelijk te maken voor de gevolgen van hun daden voor de door hen gemaakte slachtoffers. Het herstelrecht biedt slachtoffers de mogelijkheid tot het herstellen van de emotionele en materiële verliezen, door middel van een dialoog, een onderhandeling en, wanneer mogelijk, het oplossen van probleem. Het herstelrecht berust op het actiever ondersteunen en bijstaan van slachtoffers, om zo hun gevoel van kwetsbaarheid te verminderen en in zekere mate het achter zich laten van het misdrijf (Umbreit, 2001). Tevens blijkt uit het visiedocument van Teeven (2013) dat

slachtoffers betrokken worden bij het proces en afhandeling van het strafbare feit door middel van herstelbemiddeling door het herstelrecht. In de literatuur wordt herstelbemiddeling en slachtoffer-dader bemiddeling gebruikt om hetzelfde aan te geven. In dit onderzoek wordt er gesproken van slachtoffer-dader bemiddeling. Daders zijn in staat hun spijt te betuigen voor hun daden tegen het slachtoffer en het aangeven van hun verantwoordelijkheid van hun misdaden tijdens de slachtoffer-dader bemiddeling.

In dit onderzoek gaat het over de bereidheid van slachtoffers om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Met als reden dat het initiatief om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling grotendeels bij daders ligt (Slachtoffer in Beeld, 2015). De vraag is of een bepaalde mate van angst en empowerment slachtoffers aanzet tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling en of een digitale vorm een oplossing kan zijn voor slachtoffers die nu niet deelnemen of twijfelen om deel te nemen. Dit wordt onderzocht, omdat er nog niet duidelijk is wat slachtoffers beïnvloed in hun bereidheid tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling. Door te kijken wat hen aanzet tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling, kan deze groep groter worden en bijgevolg de positieve effecten van slachtoffer-dader bemiddeling ervaren. Daarnaast wordt ook gekeken of digitale slachtoffer-dader bemiddeling een toevoeging kan zijn aan de bestaande vormen, omdat er tegenwoordig steeds grotere afhankelijkheid is voor digitale technologieën (Antonio & Tuffley, 2015). Tijdens het onderzoek gaat het dan ook om slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen, de verschillende vormen ervan en nieuwe digitale vormen. Dientengevolge is de overkoepelende vraag van dit onderzoek:

In welke mate zijn slachtoffers van misdrijven, die te maken krijgen met manipulaties in angst en empowerment, bereidt deel te nemen aan digitale slachtoffer-dader bemiddeling, tegenover andere vormen van slachtoffer-dader bemiddeling?

Bij slachtoffer-dader bemiddeling komen slachtoffer en dader vrijwillig in contact met elkaar en gaan een dialoog aan in een veilige en gestructureerde omgeving. Ondersteund door een getrainde bemiddelaar wordt het slachtoffer geholpen om de dader direct aansprakelijk te stellen voor zijn eerdere gedrag (Umbreit, 1999). Slachtoffer-dader bemiddeling is daarmee verschillend van andere soorten bemiddeling, omdat het geen kwestie is van wie schuldig of onschuldig is. Bij slachtoffer-dader bemiddeling is er een dader die toegegeven heeft dat hij het delict gepleegd heeft en het slachtoffer duidelijk gedupeerd heeft. Daarnaast is slachtoffer-dader bemiddeling vooral gericht op de dialoog, oftewel “dialoog-gedreven bemiddeling”, terwijl andere soorten bemiddeling gericht zijn op het treffen van een regeling tussen beide

betrokken partijen, oftewel “regeling-gedreven bemiddeling” (Umbreit, 1999, 2001). Door middel van de dialoog van slachtoffer-dader bemiddeling is er de mogelijkheid om de schade van het delict en het machtsgevoel van slachtoffers te herstellen. Tevens kan de dialoog de preventie van daders verhogen (Umbreit & Greenwood, 2000).

In Nederland houdt de organisatie Perspectief Herstelbemiddeling zich bezig met herstelbemiddeling¹. Jaarlijks kregen zij 10 tot 25% tot 2014 meer aanmeldingen binnen dan het jaar ervoor, wat in 2014 resulteerde in 1954 aanmeldingen (Slachtoffer in Beeld, 2015). Sindsdien is het aantal aanmeldingen stabiel gebleven (Slachtoffer in Beeld, 2016; Perspectief Herstelbemiddeling, 2017). Van het aantal aanmeldingen voor slachtoffer-dader bemiddeling blijkt uit het jaarverslag van 2014 van Slachtoffer in Beeld (2015) dat in 28% van de gevallen het slachtoffer het initiatief nam, tegenover 71% van de daders. De verklaring voor het hogere percentage daders dat initiatief neemt voor slachtoffer-dader bemiddeling, dan slachtoffers, is te verklaren door het feit dat dader organisaties vaker initiatief nemen voor het herstel van daders, dan slachtofferorganisaties dat voor slachtoffers doen (Pemberton et al., 2006). In 2015 kwam het in 29% van alle aanmeldingen voor slachtoffer-dader bemiddeling tot contact. Dit is een lichte daling met de voorgaande jaren: in 2014 was dit 31% en in 2013 was dit 32% (Slachtoffer in Beeld, 2015, 2016).

Het proces van slachtoffer-dader bemiddeling wordt in Nederland bij Perspectief Herstelbemiddeling gestart als een slachtoffer of dader zich aanmeldt (Perspectief Herstelbemiddeling, z.d.). Beide partijen worden benaderd door een professionele bemiddelaar voor een intakegesprek om de wensen, verwachtingen en mogelijkheden te verkennen. Wanneer beide partijen interesse hebben, vindt er een voorbereidingsgesprek plaats met zowel slachtoffer, als dader om het hoe en waar van het contact vorm te geven. De slachtoffer-dader bemiddeling houdt op na afloop van het uitvoeren van slachtoffer-dader bemiddeling, maar kan ook op ieder gewenst moment door één of beide partijen stopgezet worden.

Er zijn, zoals eerder is vermeld, verschillende manieren van bemiddeling beschikbaar, zoals een face-to-face gesprek en briefwisseling. Een vorm van slachtoffer-dader bemiddeling is het slachtoffer-dader gesprek, tijdens deze face-to-face ontmoeting tussen beide partijen is er de mogelijkheid voor het slachtoffer om vragen te stellen aan de dader en zodoende antwoorden te krijgen op vragen die alleen de dader kan beantwoorden, aan te geven wat de impact van het misdrijf was en direct betrokken te kunnen zijn bij het zich verantwoordelijk laten voelen van de dader (Strang et al., 2006; Umbreit, Coates, & Vos, 2004). Hierbij is in Nederland een onpartijdige professionele bemiddelaar aanwezig van de organisatie

Perspectief Herstelbemiddeling (Zebel, 2012; Pemberton et al., 2006). Een andere vorm van slachtoffer-dader bemiddeling is de briefwisseling. Bij deze vorm worden van beide partijen zelf samengestelde brieven door de bemiddelaar over en weer van slachtoffer naar dader en andersom bezorgd (Perspectief Herstelbemiddeling, z.d.; Zebel, 2012). Indien het tot contact kwam tussen slachtoffer en dader, vond er in 2015 in 57% van de gevallen een face-to-face gesprek plaats, in 22% een briefwisseling, in 19% een pendelbemiddeling en in 2% een groepsherstelbijeenkomst (Slachtoffer in Beeld, 2016).

In dit onderzoek ligt de focus op de bereidheid van slachtoffers om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling, omdat van alle aanmeldingen per jaar het initiatief grotendeels bij de daders ligt (Slachtoffer in Beeld, 2015). Het is van belang om te weten welke redenen er voor slachtoffers zijn om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling en welke juist niet, om zo het aantal slachtoffers die bereid is om deel te nemen te kunnen verhogen. Volgens Bolívar (2013) zijn er voor slachtoffers verschillende redenen waarom slachtoffers deelnemen aan slachtoffer-dader bemiddeling, die redenen vallen onder te verdelen in dadergerichte en zelfgerichte motieven. De dadergerichte motieven gaan onder andere over het laten weten wat de impact was van het misdrijf, het voorkomen van andere misdrijven, nieuwsgierigheid en het verbeteren van het gevoel van maatschappelijke verantwoordelijkheid. De zelfgerichte motieven gaan over meer gedetailleerde informatie krijgen, het begrijpen waarom het delict is gepleegd en het misdrijf een plek kunnen geven. Bolívar (2013) geeft ook redenen waarom andere slachtoffers juist niet participeren in het herstelrecht, namelijk angstig zijn voor de dader en bang zijn dat er een band ontstaat met de dader na een ontmoeting. Daarnaast blijkt uit Bolívar (2013) dat sommige slachtoffers niet participeren in het herstelrecht, omdat ze het niet de moeite waard vinden of omdat ze te druk zijn.

Het is bovendien belangrijk dat er gekeken wordt naar de empowerment van slachtoffers, omdat dit ook de bereidheid om deel te nemen beïnvloedt volgens Shnabel & Nadler (2008). Echter, in het onderzoek van Shnabel & Nadler (2008) wordt gesproken over de bereidheid om deel te nemen aan reconciliatie, oftewel het 'Need-based Model of Reconciliation'. In dit onderzoek wordt van slachtoffer-dader bemiddeling gesproken in plaats van reconciliatie, omdat het zou kunnen zijn dat bij slachtoffers van een misdrijf hun empowerment wordt aangetast en dit de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling zou kunnen beïnvloeden. Daarnaast wordt er van slachtoffer-dader bemiddeling gesproken in plaats van reconciliatie, omdat in Umbreit & Vos (2000) slachtoffer-dader bemiddeling ook wel wordt aangeduid als slachtoffer-dader verzoening. Het gevoel van macht

voor een slachtoffer wordt bedreigd als gevolg van het misdrijf en dit resulteert in een grotere behoefte aan macht. Indien door empowerment het aangetaste machtsgevoel van slachtoffers herstelt, hebben zij een grotere bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Slachtoffers van een misdrijf moeten zodoende eerst hun gevoel voor macht weten te herstellen, alvorens ze deelnemen aan de slachtoffer-dader bemiddeling volgens Shnabel & Nadler (2008).

Umbreit & Greenwood (2000) geven aan dat het geven van keuzes aan slachtoffers over diverse aspecten van bemiddeling een bijdrage levert voor het herstel van hun empowerment. Wanneer de dader het initiatief neemt om tot bemiddeling met het slachtoffer te komen, krijgt het betrokken slachtoffer allereerst de keuze of hij of zij bereid is om deel te nemen aan bemiddeling. Als het betrokken slachtoffer bereid is in bemiddeling te gaan met de dader, krijgt zij vervolgens op verschillende onderdelen van slachtoffer-dader bemiddeling keuzes aangeboden. Eén van die keuzes is het kiezen of ze iemand meenemen om hen te steunen. Verder gaat het over keuzes zoals de locatie, waar te zitten in een ruimte, wie er begint met praten, beëindiging van de bemiddeling en een eventuele vergoeding. Het herstel van empowerment bevordert het naast zich neer kunnen leggen van het delict en hetgeen wat hen is overkomen een plek te kunnen geven, zodat slachtoffers de controle weer terug kunnen krijgen over hun eigen leven. Door het slachtoffer op voorhand controle te geven over de verschillende aspecten van bemiddeling, wordt hun machtsgevoel hersteld en zijn ze meer bereid om mee te doen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Dit heeft geleid tot de volgende hypothesen:

H1: *Slachtoffers die zich moeten inbeelden dat hun machtsgevoel hersteld wordt voordat zij bemiddeling aangeboden krijgen, zijn meer geneigd om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling dan slachtoffers die moesten inbeelden dat hun machtsgevoel op voorhand niet hersteld is.*

Zoals eerder genoemd kunnen er voor slachtoffers verschillende redenen zijn om niet deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Zo kan de angst die zij ervaren richting de dader een rol spelen, maar ook praktische redenen kunnen een rol spelen. Zo kan een slachtoffer te druk zijn om een bemiddelingstraject te starten. Uit het onderzoek van Gale & Coupe (2005) bleek dat de helft van de slachtoffers direct na een beroving zich angstig voelde en 71% zich geschokt voelde na het delict. Drie weken na het delict gaf 28% van de slachtoffers aan zich nog steeds erg angstig te voelen, na negen maanden was nog 15% erg aangedaan door het delict en had een kwart van de slachtoffers nog last van matige angst. Het

zich kwetsbaar en machteloos voelen is voor slachtoffers na het meemaken van een delict vaak aan de orde, omdat ze het gevoel hebben dat ze geen controle meer hebben en hierdoor kunnen angsten en zorgen versterkt worden (Umbreit & Greenwood, 2000). Daarnaast is er voor slachtoffers de angst om wederom slachtoffer te worden van dezelfde dader, dit was bijvoorbeeld voor slachtoffers uit Canada die niet deelnamen aan slachtoffer-dader bemiddeling 64% hoger dan voor slachtoffers die wel deelnamen aan slachtoffer-dader bemiddeling (Umbreit, 1999). Daarnaast blijkt uit hetzelfde onderzoek van Umbreit (1999) dat slachtoffers die niet deelnamen vaker van streek blijven door het meegemaakte delict dan slachtoffers die wel deelnamen.

Voor angstige slachtoffers kan slachtoffer-dader bemiddeling een goede optie zijn om het delict naast zich neer te kunnen leggen en weer verder te gaan met hun leven. Uit onderzoek van Zebel (2012) blijkt namelijk dat slachtoffer-dader bemiddeling over het algemeen als positief wordt ervaren door zowel slachtoffers, als daders, wanneer het tot bemiddeld face-to-face contact komt. Zo ervoeren slachtoffers in dit onderzoek een afname in angst- en woedegevoelens ten opzichte van de dader. Indien slachtoffer-dader bemiddeling als negatief werd ervaren door slachtoffers, was dit voornamelijk wanneer er geen bemiddeld contact uit voortkwam en dus de bemiddeling vroegtijdig werd beëindigd.

Ondanks dat slachtoffer-dader bemiddeling een positief effect kan hebben op het verminderen van angst voor slachtoffers, kunnen zij zich tegen laten houden door de angst om de dader onder ogen te komen. Voor hen kan het een oplossing zijn om slachtoffer-dader bemiddeling via computer-mediated communicatiekanaal aan te bieden, bijvoorbeeld door het gebruik van een videoconferentie systeem. Een bekend voorbeeld van een videoconferentie systeem is Skype. Met een videoconferentie systeem hoeven slachtoffers geen direct contact te hebben met de dader. Door gebruik te maken van computer-mediated communicatie wordt interactie tussen ruimtelijk gescheiden mensen namelijk gemakkelijker, aangezien bij computer-mediated communicatie er zowel een interactie tussen technologie als tussen mensen plaatsvindt (Evgenieva & Miller, 2015). Er wordt doormiddel van computers namelijk gebruik gemaakt van verschillende elektronische systemen waardoor communicatie op afstand mogelijk wordt, bijvoorbeeld asynchroon, oftewel e-mail, maar ook synchroon, oftewel online video- en audio conferenties (Derks, Fischer, & Bos, 2008; Jonassen, Davidson, Collins, Campbell, & Haag, 1995).

Leeftijd kan een belangrijke factor zijn om juist wel of niet deel te nemen aan een nieuwe digitale vorm van slachtoffer-dader bemiddeling. Volgens Czaja & Schulz (2006) gebruikten in 2005 in de Verenigde Staten 80% van de mensen met een leeftijd tussen 30 en

49 jaar het internet, voor mensen met de leeftijd van 50 en 64 jaar was dit 67% en van de mensen die 65 jaar en ouder waren gebruikten nog maar 26% het internet. In Nederland is er ook een kloof te zien tussen leeftijd en internetgebruik. Uit de gegevens in Bighelaar & Akkermans (2013) blijkt dat in 2012 de grootste groep internetgebruikers in de leeftijd van 18 tot 25 jaar zit, namelijk 100%. Dit aantal neemt vooral af voor de 55- tot 65- jarigen met 90%. Verder is er nog 70% actief op internet in de leeftijdsgroep 65- tot 75- jarigen. De kleinste groep actieve internetgebruikers blijkt de 75-plusser te zijn met 30%. Er is gekeken naar internetgebruik in dit onderzoek, omdat voor het gebruik van digitale communicatiemiddelen internet vereist is. Indien mensen geen gebruik maken van internet, gebruiken zij in alle waarschijnlijkheid geen digitale communicatievormen en zijn zodoende naar verwachting minder geïnteresseerd in nieuwe digitale slachtoffer-dader bemiddeling. Onder de Nederlandse bevolking zou, naar verwachting, weinig verschil worden gezien voor slachtoffers onder de 65 jaar in de bereidheid om deel te nemen aan nieuwe digitale vormen en huidige vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Mensen boven de 65 jaar zouden zo minder snel kunnen kiezen voor digitale slachtoffer-dader bemiddeling ten opzichte van de huidige vormen, omdat dit voor hen onbekend is en als ze al angstig zijn, zou dit de angst erger kunnen maken.

Er zijn echter nog geen empirische gegevens beschikbaar over het effect van digitale communicatiemiddelen op slachtoffer-dader bemiddeling. Tevens is er weinig bekend over angstige slachtoffers in combinatie met hun bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. In dit onderzoek worden er digitale vormen mee genomen, om te verkennen wat de mogelijke effecten ervan zijn op angstige slachtoffers op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Alvorens conclusies getrokken kunnen worden over angstige slachtoffers in combinatie met digitale slachtoffer-dader bemiddeling, moet er eerst meer verteld worden over computer-mediated communicatie.

Tegenwoordig worden mensen steeds afhankelijker van digitale technologie (Antonio & Tuffley, 2015). Computer-mediated communicatie verschilt op meerdere onderdelen van face-to-face communicatie. Eén verschil is dat er bij computer-mediated communicatie niet alleen interactie plaatsvindt tussen mensen, zoals bij face-to-face contact, maar ook interactie met technologie. Beide interacties moeten succesvol zijn, wil de computer-mediated communicatie slagen (Evgenieva & Miller, 2015). Een tweede verschil dat Evgenieva & Miller (2015) aankaarten, is een grotere waarschijnlijkheid van onenigheid en misverstanden in computer-mediated communicatie. Aangezien non-verbale communicatiesignalen grotendeels ontbreken bij computer-mediated communicatie, zoals gezichtsuitdrukkingen en

lichaamstaal (Lewandowski, Rosenberg, Jordan Parks, & Siegel, 2011; Schulze, Schultze, West, & Krumm, 2016). Door het ontbreken hiervan is een hogere cognitieve inspanning van de deelnemende partijen vereist. Het ontbreken van non-verbale communicatie en stemgebruik tijdens digitale slachtoffer-dader bemiddeling, kunnen ervoor zorgen dat het beoogde doel van slachtoffer-dader bemiddeling niet volbracht kan worden. Dit komt doordat er verkeerde interpretaties plaats kunnen vinden van wat partijen zeggen. Dit is bovenal aan de orde bij tekstuele computer-mediated communicatie. Bij auditieve, maar vooral bij visuele computer-mediated communicatie, is dit in mindere mate aan de orde (Lewandowski et al., 2011). Zodoende is de verwachting dat er met video-conferencing als slachtoffer-dader bemiddeling niet dusdanig wordt afgedaan aan de positieve uitkomst voor angstvermindering van face-to-face slachtoffer-dader bemiddeling.

Voor mensen die emotionele distress ervaren, kan volgens Caplan & Turner (2007) online sociale interactie effectiever zijn dan face-to-face communicatie. Het is namelijk eenvoudiger om een veilige omgeving teweeg te brengen bij communicatie via de computer, omdat het minder persoonlijk is en het minder sociale risico's met zich meebrengt. Dientengevolge zullen mensen sneller negatieve gevoelens uitdrukken. Tevens stellen Caplan & Turner (2007) dat mensen tijdens online communicatie gemakkelijker hun gevoelens blootleggen dan bij face-to-face communicatie, omdat mensen zich comfortabeler voelen in een online omgeving. Dit zou de slachtoffer-dader bemiddeling ten goede kunnen komen. Eén van de redenen om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling is voor 75% van de slachtoffers namelijk het uitdrukken van hun gevoelens (Shapland et al., 2007). Daarnaast werd in het onderzoek van Shalom, Israeli, Markovitzky, & Lipsitz (2015) gevonden dat tijdens face-to-face interactie een hoger gevoel van subjectieve angst en opwinding aanwezig was dan bij computer-mediated communicatie. Dit samen heeft geleid tot de volgende hypothesen:

H2: *Slachtoffers die zich een hoog niveau van angst moeten inbeelden voordat zij bemiddeling aangeboden krijgen, zijn meer geneigd om deel te nemen aan videoconferentie slachtoffer-dader bemiddeling, dan slachtoffer die een laag niveau van angst moesten inbeelden voordat zij bemiddeling aangeboden kregen.*

H3: *Slachtoffers die zich een hoog niveau van angst moeten inbeelden voordat zij bemiddeling aangeboden krijgen, zijn meer geneigd om deel te nemen aan videoconferentie slachtoffer-dader bemiddeling, dan aan face-to-face als slachtoffer-dader bemiddeling.*

Een andere vorm van computer-mediated communicatie is online chatten. Online chatten wordt omschreven als een synchroon discussieplatform (Freiermuth & Jarrell, 2006). Bij deze vorm ontbreken echter wel de non-verbale communicatiesignalen (Lewandowski, et al., 2011; Schulze, et al., 2016), waardoor eventuele misverstanden en onenigheid kunnen ontstaan (Evgenieva & Miller, 2015). Toch kan het voor slachtoffers van misdrijven met een hoog gevoel van angst, die briefwisseling als slachtoffer-dader bemiddeling overwegen, een goed alternatief zijn. Online chatten leidt volgens Freiermuth & Jarrell (2006) namelijk tot een comfortabele omgeving en verhoogt zodoende de bereidheid om te willen communiceren. Daarnaast komt er bij online chatten direct antwoord, in plaats van dat ‘het bericht’ volgens Zebel (2012) zoals bij briefwisseling heen en weer pendelt en dus langere tijd overheen gaat. Dientengevolge is de volgende hypothese:

H4: *Slachtoffers die zich een hoog niveau van angst moeten inbeelden voordat zij bemiddeling aangeboden krijgen, zijn meer geneigd om deel te nemen aan online chatten als slachtoffer-dader bemiddeling, dan aan briefwisseling als vorm van slachtoffer-dader bemiddeling.*

Methoden

Design

Het meetinstrument is in dit onderzoek een online vragenlijst in het Engels. De vragenlijst is volledig in het Engels, omdat het om die reden verspreid kan worden onder internationale respondenten en zo een bredere doelgroep kan bereiken. Een bredere doelgroep is belangrijk voor dit onderzoek, omdat iedereen slachtoffer kan worden van een misdrijf en iedereen naderhand het recht heeft op slachtoffer-dader bemiddeling. Het onderzoek was een 2 (Angst: hoog vs. laag) x 2 (Empowerment: hoog vs. laag) between subject design. De afhankelijke variabele was de bereidheid om mee te doen aan slachtoffer-dader bemiddeling en aan de verschillende vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. De onafhankelijke variabele was angst en empowerment.

Respondenten

De respondenten uit dit onderzoek zijn gedurende een periode in 2017 van begin mei tot begin juni geworven via sociale media, zoals Facebook en WhatsApp, en via mond tot mond. In totaal waren er 158 respondenten die de vragenlijst zijn begonnen. Alle respondenten die minder dan 4 minuten over de vragenlijst hebben gedaan en de vragenlijst niet volledig hebben afgerond zijn verwijderd uit het databestand. Er is gekozen voor een

tijdsbestek van 4 minuten, omdat de onderzoekster de vragenlijst zelf een aantal keer heeft ingevuld met haar kennis van de vragenlijst en het onderzoek en zij op een tijd van 3,5 minuut kwam. Er wordt vanuit gegaan dat indien respondenten minder dan 4 minuten over de vragenlijst doen, zij niet genoeg tijd hebben gehad om het scenario en de manipulaties volledig in zich op te nemen. Dientengevolge geeft de respondenten groep geen data die meet wat het moet meten in dit onderzoek, namelijk een ingevulde vragenlijst aan de hand van het scenario en de angst en empowerment manipulaties, maar hun eigen visie. In totaal heeft een groep die bestaat uit 127 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld. De gemiddelde leeftijd van deze groep is 23,5 jaar ($SD=8.1$) met een range van 18-60 jaar. Voor verdere demografische gegevens zie Tabel I.

Tabel I. Demografische gegevens (N=127).

	Aantal	Percentage (%)
Geslacht		
Man	50	39,4
Vrouw	77	60,4
Nationaliteit		
Nederlands	74	58,3
Duits	44	34,6
Anders	9	7,1
Opleidingsniveau		
VMBO	5	3,9
HAVO	15	11,8
VWO	26	20,5
MBO	10	7,9
HBO	19	15,0
Bachelor Universiteit	13	10,2
Master Universiteit	15	11,8
Abitur ²	22	17,3
Anders	2	1,6

Materiaal

Er werd in dit onderzoek gebruik gemaakt van een digitale vragenlijst. Aangezien met een digitale variant niet alleen meer eventuele respondenten bereikt konden worden dan met

een papieren versie, maar ook omdat het volgens Cobanoglu, Warde, & Moreo (2001) een snellere methode is. Een digitale vragenlijst is zowel tijd- en kostenbesparend (Kaplowitz, Hadlock, & Levine, 2004). De vragenlijst was specifiek voor dit onderzoek ontwikkeld doormiddel van Qualtrics Survey Software versie API v3.7.0. Voor de gehele vragenlijst zie bijlage I.

Procedure

Respondenten konden op twee manieren meedoen aan de vragenlijst. Ten eerste konden de respondenten via een link of QR-code naar de online vragenlijst op sociale media (Facebook, WhatsApp, LinkedIn en Instagram) en ten tweede via Sona Systems. Sona Systems is een online platform waar studenten zich voor diverse onderzoeken kunnen aanmelden. Als respondenten bereid waren om mee te doen aan het onderzoek, moesten ze allereerst aangeven of ze akkoord gingen met het informed consent (zie bijlage II). In het informed consent kregen respondenten informatie over de onderzoekers van dit onderzoek, over dat zij zich moesten inleven in een fictief slachtoffer scenario en de procedure.

De vragenlijst begon met het lezen van één van de vier verschillende fictieve scenario's (zie bijlage III). Het scenario ging over het meemaken van een overval op straat. Respondenten kregen in het scenario informatie over hoe zij zich als slachtoffer zouden voelen één maand na de overval. Zij moesten hoge of lage angstige gevoelens inbeelden en hoge of lage empowerment gevoelens inbeelden. In Qualtrics Survey Software was ingesteld dat één van de vier scenario's gerandomiseerd werd aangeboden aan één participant. Aansluitend kregen respondenten drie vragen over hun inlevingsvermogen in het aan hun aangeboden scenario, zoals: 'Ik kan mij verplaatsen in de geschetste slachtoffer rol'.

Daaropvolgend kregen zij de twaalf vragen over de bereidheid om mee te doen aan de verschillende vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Voorafgaand aan de vragen over elke vorm van slachtoffer-dader bemiddeling kregen zij uitleg over wat deze vorm inhield. Per vorm kregen de respondenten twee vragen over hun bereidheid om mee te doen aan slachtoffer-dader bemiddeling, namelijk hun bereidheid om mee te doen wanneer de dader het initiatief zou nemen en hun bereidheid om zelf initiatief te nemen. Elke respondent kreeg allereerst de vraag over hun bereidheid om mee te doen aan slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen en aansluitend gerandomiseerd de verschillende vormen van slachtoffer dader bemiddeling, namelijk 'chatten', 'briefwisseling', 'face-to-face', 'videoboodschap uitwisseling' en 'videobellen'.

Vervolgens kregen de respondenten dertien manipulatiecheckvragen over hun angst-, boze-, walgings- en empowermentgevoelens aan de hand van hoe zij het scenario geïnterpreteerd hadden. Hierna kregen de respondenten vier vragen over of zij slachtoffer zijn geweest van een misdrijf of in hun omgeving mensen kennen die slachtoffer zijn geweest en het of zij dader zijn geweest van een misdrijf of in hun omgeving mensen kennen die dader zijn geweest. Als laatst werden de demografische gegevens (leeftijd, opleidingsniveau, nationaliteit en geslacht) gevraagd en kregen respondenten een debriefing waarom dit onderzoek gedaan werd.

Meetconstructen

In de vragenlijst werd de bereidheid voor de verschillende vormen van slachtoffer-dader bemiddeling met vier verschillende condities gemeten. De condities die gebruikt werden in de vragenlijst waren; hoge angst – hoge empowerment, hoge angst – lage empowerment, lage angst – hoge empowerment en lage angst – lage empowerment en zijn terug te vinden in Bijlage III.

Onafhankelijke variabelen. De onafhankelijke variabelen uit de vragenlijst zijn angst en empowerment. Angst en empowerment zijn gemanipuleerd door aan het scenario van de overval een tekst toe te voegen hoe angstig en empowered de slachtoffers zich één maand na het misdrijf voelden. De respondenten zijn evenredig over de condities verdeeld. In de ‘lage empowerment’ manipulatie moesten respondenten zich inleven dat zij één maand na de overval geen controle meer over hun leven voelden en zich incompetent voelden. In de ‘hoge empowerment’ moesten respondenten zich inbeelden dat zij één maand na de overval zich competent en in controle over hun eigen leven voelden. Met behulp van vier controle items voor empowerment wordt met een Likert schaal gecontroleerd of de manipulatie van empowerment gelukt is. Cronbach’s Alpha is gebruikt om te onderzoeken of de vier controle-items voor empowerment betrouwbaar zijn ($\alpha = .79$). Een voorbeeld van één van de vier items is: ‘Ik zou het gevoel hebben dat ik mijn eigen keuzes kan maken’. De items zijn vertaald naar het Nederlands. Zie voor de oorspronkelijke vragen Bijlage I.

De angst manipulatie werd verdeeld in ‘lage angst’ en ‘hoge angst’. In de ‘lage angst’ conditie moesten respondenten zich inbeelden dat ze één maand na de overval niet constant op hun hoede waren, niet onrustig waren en geen slaapproblemen hadden. In de ‘hoge angst’ conditie moesten respondenten zich inbeelden dat ze één maand na de overval wel constant op hun hoede waren, onrustig waren en slaapproblemen hadden. Er zijn twee controle-items van de negen niet meegenomen, omdat deze over walging en woede gingen. Middels zeven

controle-items voor angst, werd met een Likert schaal gecontroleerd of de manipulatie van angst gelukt is. Eén voorbeeld van een controle item voor angst is: ‘Ik zou mij zorgen maken om weer slachtoffer te worden’. De items zijn vertaald naar het Nederlands, zie voor de oorspronkelijke vragen Bijlage I. De Cronbach’s Alpha is gebruikt om te onderzoeken of de zeven controle items voor angst betrouwbaar zijn ($\alpha = .91$).

Afhankelijke variabelen. De afhankelijke variabele uit de vragenlijst is de bereidheid voor het deelnemen aan de verschillende vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Er worden per vorm van slachtoffer-dader bemiddeling twee vragen gesteld, namelijk: of de slachtoffers zelf initiatief zouden nemen tot het aanvragen van een bepaalde vorm van slachtoffer-dader bemiddeling en of de slachtoffers bereid zouden zijn deel te nemen wanneer de dader het initiatief zou nemen tot een bepaalde vorm van slachtoffer-dader bemiddeling. Er is per vorm gekeken of er tussen de twee vragen een correlatie zit, om zo tijdens het testen van de hypothesen een gemiddelde van de twee vragen per vorm van de slachtoffer-dader bemiddeling mee te nemen in de analyses, in plaats van twee aparte vragen. Slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen laat een significant en sterk positieve samenhang zien tussen de twee vragen ($r = .52, p < 0.001$). Het resultaat voor chatten als vorm van slachtoffer-dader bemiddeling laat een significant en sterk positieve samenhang zien tussen de twee vragen ($r = .70, p < 0.001$). Bij een face-to-face slachtoffer-dader bemiddeling doet zich tevens een significant en sterk positieve samenhang voor tussen de twee vragen ($r = .65, p < 0.001$). De significant en sterk positieve samenhang doet zich eveneens voor bij briefwisseling als slachtoffer-dader bemiddeling ($r = .68, p < 0.001$). Als laatste is de significant en sterk positieve correlatie ook te zien bij de videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling ($r = .70, p < 0.001$). Dit resulteert in het samenvoegen van de twee vragen in één gemiddelde voor elk van de vormen van slachtoffer-dader bemiddeling die zijn gemeten in dit onderzoek.

Analyses

Alvorens de hypothesen zijn getest door analyses in SPSS, is het databestand gebruiksklaar gemaakt. Allereerst is het aantal respondenten zoals eerder vermeld, van 158 teruggebracht naar 127 in verband met het niet volledig invullen van de vragenlijst en het korter dan vier minuten over de vragenlijst doen. Vervolgens zijn er vijf vragen die gemeten werden met een Likert schaal omgeschaald, namelijk de twee vragen over chatten als slachtoffer-dader bemiddeling, de twee vragen over videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling en een controle vraag over empowerment: ‘Ik zou het gevoel hebben dat ik geen controle heb over uitkomsten in het algemeen’. Verder zijn er twee nieuwe variabelen

gemaakt voor de verdeling van de vier verschillende condities, voor de verdeling van de manipulatie angst en voor de verdeling van de variabele empowerment over de respondenten.

Resultaten

Zowel de manipulatiechecks als de eerste twee hypothesen, zijn geanalyseerd door middel van een Two-way ANOVA. De derde en vierde hypothesen zijn geanalyseerd met behulp van een 'Paired-Samples T Test'.

Manipulatie checks

Voorafgaand aan het testen of de angst en empowerment manipulatie daadwerkelijk het verwachte effect hebben, zijn de controle-items voor angst samengevoegd in één schaal en de controle-items voor empowerment samengevoegd in één schaal. Beiden werden gemeten aan de hand van een Likert schaal (1 = 'helemaal mee oneens' tot 7 = 'helemaal mee eens').

Door te kijken naar het hoofd- en interactie-effect van de empowerment en angst manipulatie op het gevoel van empowerment met behulp van een variantieanalyse, werd de empowerment manipulatie getoetst. Uit de analyse kan worden opgemaakt dat er geen hoofdeffect van de angst manipulatie op het gevoel van empowerment is, $F(1, 123) = .13, p = .717$, partial $\eta^2 = 0.1\%$. Daarentegen is er, zoals verwacht, wel een hoofdeffect van de empowerment manipulatie op het gevoel van empowerment op basis van de verzamelde data, $F(1, 123) = 4.27, p = .041$, partial $\eta^2 = 3.4\%$. Evenals beoogd, geven respondenten aan meer empowerment te voelen in de hoge empowerment conditie ($M = 5.39, SD = 1.30$), dan in de lage empowerment conditie ($M = 5.01, SD = 1,30$). Tevens is er geen statistisch significant interactie-effect van de empowerment en angst manipulaties op het gevoel van empowerment gevonden, $F(1, 123) = .21, p = .646$, partial $\eta^2 = 0.2\%$. De empowerment manipulatie was zodoende succesvol.

De angst manipulatie werd met behulp van een variantieanalyse getoetst door te kijken naar het hoofd- en interactie-effect van angst en empowerment op het gevoel van angst. Uit de analyse kan worden afgeleid dat de empowerment manipulatie geen hoofdeffect heeft op het angstgevoel, $F(1, 123) < .01, p = .982$, partial $\eta^2 < 0.0\%$. Echter, er is wel, zoals verwacht, een hoofdeffect van de angst manipulatie op het angstgevoel op basis van de verzamelde data, $F(1, 123) = 10.36, p = .002$, partial $\eta^2 = 7.8\%$. De intentie om respondenten in de hoge angst conditie ($M = 4.54, SD = 0.16$) angstiger te laten voelen dan in de lage angst conditie, ($M = 3.81, SD = 0.16$) is succesvol. Er is geen interactie-effect gevonden van de angst en empowerment manipulatie op het angstgevoel, $F(1, 123) = .03, p = .871$, partial $\eta^2 < 0.0\%$. De angstmanipulatie is dus succesvol.

Hypothese testen

De voorspelling was dat de empowerment manipulatie een effect heeft op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen. Op basis van de verzamelde data is er geen significant hoofdeffect gevonden is voor empowerment op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling, $F(1, 123) = .17, p = .685$, partial $\eta^2 = 0.1\%$. Er wordt daarnaast getest of er een hoofdeffect is van angst of een interactie-effect van angst en empowerment op de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen. Er zijn geen effecten op de bereidheid om deel te nemen van angst ($F(1, 123) = .45, p = .503$) en het interactie-effect ($F(1, 123) = 1.39, p = 0.240$). Er is in dit onderzoek dus geen bewijs gevonden dat slachtoffers met een hoog ingebeeld niveau van empowerment, meer bereid zijn om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling in het algemeen dan slachtoffers die zich moesten inbeelden minder empowerment te voelen.

De tweede hypothese veronderstelt een effect van de angst manipulatie op de bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling. Echter, er is geen significant hoofdeffect voor angst op de bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie slachtoffer-dader bemiddeling, $F(1, 123) = .16, p = .689$. Er is tevens gekeken naar het hoofdeffect van empowerment en het interactie-effect van angst en empowerment op de bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling. Zowel bij het hoofdeffect van empowerment, $F(1, 123) = .62, p = .432$, als bij het interactie-effect, $F(1, 123) = .21, p = .650$, is er geen significant effect gevonden op de bereidheid tot deelname aan videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling. Op basis van deze data is er dus geen aanwijzing gevonden dat een hoog ingebeeld niveau van angst bij slachtoffers leidt tot meer bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling, ten opzichte van een laag ingebeeld niveau van angst bij slachtoffers.

Een 'Paired-Samples T Test' is uitgevoerd om het verschil in bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie of face-to-face als slachtoffer-dader bemiddeling te vergelijken bij slachtoffers die moesten inbeelden een hoog niveau van angst te ervaren. Op basis van de verzamelde data zijn slachtoffers minder bereid om deel te nemen aan videoconferentie ($M = 4.02; SD = 1.70$), dan aan face-to-face ($M = 4.69; SD = 1.51$) als slachtoffer-dader bemiddeling, $t(61) = -2.25, p = .028$. De hypothese is verworpen. Daarnaast is er zoals verwacht geen significant verschil op basis van de verzamelde data in de bereidheid om deel

te nemen aan face-to-face en videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling in de lage angst conditie, $t(64) = -.18, p = .859$.

In de laatste analyse wordt er gekeken naar het effect van een hoog ingebeeld niveau van angst op de bereidheid om deel te nemen aan online chatten en briefwisseling als slachtoffer-dader bemiddeling. Er bleek uit een 'Paired-Samples T Test' dat er een hogere voorkeur was voor briefwisseling ($M = 4.51; SD = 1.50$) als slachtoffer-dader bemiddeling dan voor online chatten ($M = 3.81; SD = 1.62$), $t(61) = 2.77, p = .007$. Daarnaast is er zoals verwacht geen significant verschil op basis van de verzamelde data in bereidheid om deel te nemen aan online chatten en briefwisseling als slachtoffer-dader bemiddeling in de lage angst conditie, $t(64) = -.37, p = .712$. Zodoende is de hypothese verworpen, omdat deze aannam dat er een hogere voorkeur was voor online chatten dan voor briefwisseling.

Discussie

De huidige studie had het doel om inzicht te krijgen in het effect van de mate van angst en empowerment bij slachtoffers op de bereidheid tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling en de verschillende vormen hiervan. Er werd verwacht dat respondenten die zich moesten inleven in een hoge mate van empowerment gemiddeld gezien meer bereid zouden zijn om deel te nemen aan slachtoffer-daderbemiddeling in het algemeen dan de groep respondenten die zich moest inleven in een lage mate van empowerment. Daarnaast werd er in de introductie gesproken van een vermoeden dat een hoge mate van angst bij respondenten resulteert in meer bereidheid tot deelname in digitale slachtoffer-dader bemiddeling dan de bestaande vormen van slachtoffer-dader bemiddeling. Hoewel zowel de angst als de empowerment manipulatie beiden succesvol waren, zijn alle hypothesen verworpen.

Er is in dit onderzoek geen bewijs gevonden dat slachtoffers die een hoog ingebeelde empowerment ervoeren, meer bereid waren tot deelname aan slachtoffer-dader bemiddeling, dan slachtoffers die een laag ingebeelde empowerment ervoeren. De uitkomsten van dit onderzoek vormen derhalve geen ondersteuning voor het onderzoek van Shnabel & Nadler (2008). Dit onderzoek, waar zij spreken van een theorie voor de bereidheid om deel te nemen aan verzoening, wordt in dit onderzoek meegenomen als theorie voor slachtoffer-dader bemiddeling. Er wordt verwacht dat indien het aangetaste machtsgevoel van slachtoffers na een misdrijf hersteld wordt, oftewel wanneer slachtoffers empowerment ondervinden, zij aanzienlijk meer bereid zijn om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Een van de redenen voor het niet overeenkomen van de resultaten kan het verschil in opzet van het onderzoek zijn. Shnabel & Nadler (2008) hebben in hun onderzoek gebruik gemaakt van een

experiment met aansluitend een vragenlijst, terwijl er in dit onderzoek alleen gebruik is gemaakt van een vragenlijst. Daarnaast is in dit onderzoek gebruikgemaakt van een scenario waar de respondenten zich moesten inleven in de slachtofferrol, in plaats van echte slachtoffers. Dit kan ook van invloed zijn geweest (zie de sectie ‘Beperkingen en vervolgonderzoek’).

De tweede hypothese veronderstelde dat een hoog niveau van ingebeeelde angst bij slachtoffers van een misdrijf tot meer bereidheid zou leiden tot deelname aan videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling, dan een laag niveau van ingebeeelde angst. Er is geen bewijs gevonden voor deze veronderstelling in dit onderzoek. Dit is niet in lijn met wat er verwacht werd, want Shalom en collega's (2015) vonden in hun onderzoek dat tijdens face-to-face interactie een hoger gevoel van subjectieve angst en opwinding aanwezig was dan bij computer-mediated communicatie. Er werd op basis van deze bron verwacht dat slachtoffers met een hoog ingebeeld niveau van angst meer geneigd zouden zijn tot een digitale vorm van slachtoffer-dader bemiddeling, omdat deze groep slachtoffers al een hoog niveau van angst ervoeren en dientengevolge niet meer angst wilden ervaren, dan ze al deden. Een reden voor de bevinding van de verkregen data in dit onderzoek zou kunnen zijn dat de Likert Schaal van deze vraag omgekeerd was met de rest van de vragen in de vragenlijst (zie de sectie ‘Beperkingen en vervolgonderzoek’). Daarnaast kan een reden voor deze bevinding zijn dat angst niet de factor is die een effect heeft op de bereidheid om deel te nemen aan videoconferentie, maar een andere factor hier invloed op heeft. Dit zou verder onderzocht moeten worden.

Bij de verwachting dat hoog ingebeeelde angst een effect zou hebben op de voorkeur van slachtoffers van een misdrijf voor participatie aan videoconferentie of face-to-face slachtoffer-dader als slachtoffer-dader bemiddeling, is een omgekeerd effect gevonden. De stelling was dat slachtoffers die een hoog ingebeeld niveau van angst ervaren meer geneigd zijn tot deelname aan videoconferentie dan aan face-to-face slachtoffer-dader bemiddeling. Echter, er is een voorkeur voor face-to-face slachtoffer-dader bemiddeling naar voren gekomen, ten opzichte van videoconferentie. Een reden voor de voorkeur voor face-to-face slachtoffer-dader bemiddeling ten opzichte van videoconferentie die uit dit onderzoek naar voren kwam, zou kunnen zijn dat de Likert schaal bij videoconferentie omgedraaid was en respondenten dit niet door hebben gehad (zie ook de sectie ‘Beperkingen en vervolgonderzoek’). Een andere reden kan zijn dat slachtoffers graag de volledige lichaamstaal zien van de dader, in plaats van alleen een deel van het bovenlichaam van de dader, zoals bij videoconferentie. Er blijkt dat bij computer-mediated communicatie dat non-

verbale communicatiesignalen grotendeels ontbreken (Lewandowski, et al., 2011; Schulze, et al., 2016) en dit tot misverstanden en onenigheid kan leiden (Evgenieva & Miller, 2015). Aangezien er bij slachtoffer-dader bemiddeling al bemiddeld moet worden tussen slachtoffer en dader, kan dit voor bijkomende spanningen zorgen.

De laatste hypothese vermoedde een effect van hoog ingebeeelde angst op de preferentie van slachtoffers van een misdrijf om deel te nemen aan chatten als slachtoffer-dader bemiddeling of briefwisseling als slachtoffer-dader bemiddeling. De veronderstelling was dat slachtoffers die een hoog ingebeeelde angst ervoeren, meer bereid zouden zijn om deel te nemen aan chatten als vorm van slachtoffer-dader bemiddeling, dan aan briefwisseling als vorm van slachtoffer-dader bemiddeling. Echter, er kwam naar voren dat slachtoffers met een hoog ingebeeelde angst juist meer voorkeur hadden voor briefwisseling, ten opzichte van chatten als slachtoffer-dader bemiddeling. Een reden voor deze bevinding zou kunnen zijn dat het bij briefwisseling langer duurt voordat de slachtoffers antwoorden hebben, terwijl bij chatten de dader direct antwoord geeft op hun vragen. Slachtoffers zouden eventueel minder stress kunnen ervaren, wanneer ze tijd hebben om op het antwoord van de dader voor te bereiden, in plaats van dat ze het antwoord direct krijgen. Tevens kunnen zij zo langer over hun antwoorden naar de dader kunnen doen en hebben ze niet de mogelijkheid tot overhaast antwoorden. Daarnaast was bij chatten als slachtoffer-dader bemiddeling tevens de Likert schaal omgedraaid, het zou kunnen zijn dat respondenten dit niet doorgehad hebben (zie ook de sectie 'Beperkingen').

In dit onderzoek zijn de vooraf gestelde verwachtingen niet bevestigd. Wel is het belangrijk dat er onderzoek gedaan wordt naar de digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling en wat slachtoffers drijft om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Voor een samenvatting van de bevindingen en verdere informatie zie de sectie 'Conclusie'.

Beperkingen en vervolgonderzoek

Er zijn meerdere beperkingen met betrekking tot de resultaten. Deze beperkingen kunnen de uitslag van dit onderzoek beïnvloed hebben. Ten eerste blijkt dat er weinig diversiteit zit in de respondenten als het gaat om leeftijd. Met een gemiddelde van 23,6 en een range van 18-60 ($SD=8.1$). Dit kan van invloed zijn op de resultaten, omdat jongere mensen opgegroeid zijn met technologie en oudere mensen niet. Uit onderzoek blijkt dat de populatie internetgebruikers onder mensen boven de 65 veel kleiner is dan die onder de 65 (Bighelaar & Akkermans, 2013). Jongeren zouden hierdoor bijvoorbeeld sneller kunnen kiezen voor digitale bemiddeling dan ouderen en is er een mogelijkheid dat de bevindingen niet

overeenkomen met de gemiddelde populatie. Een suggestie voor vervolgonderzoek is het persoonlijk benaderen van een oudere doelgroep in plaats van via sociale media, omdat uit onderzoek van Bighelaar & Akkermans (2013) bleek dat zij hier weinig gebruik van maken ten opzichte van mensen onder de 65 jaar.

Uit de feedback bleek naderhand dat een onbekend deel van de respondenten aangaven niet door gehad te hebben dat bij een aantal vragen de Likert schaal omgedraaid was. Dat wil zeggen dat er bij een aantal vragen links op de Likert schaal ‘helemaal oneens’ stond en bij andere vragen links op de Likert schaal ‘helemaal eens’ stond. Dit was het geval bij de twee vragen over de bereidheid om mee te doen over chatten en videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling. Dit heeft als effect op de resultaten van deze vragen dat respondenten meer geneigd lijken te zijn om niet deel te nemen aan chatten en videoconferentie als slachtoffer-dader bemiddeling. Terwijl zij juist meer geneigd zijn om wel deel te nemen aan chatten en videoconferentie. Voor vervolgonderzoek is aan te raden alle vragen met een Likert Schaal dezelfde kant uit te laten gaan.

Tevens kwam uit de feedback naar voren dat een onbekend deel van de respondenten de vragen niet beantwoord heeft aan de hand van de angst en empowerment manipulatie, maar aan wat zij zelf zouden vinden als het scenario hen overkomt. Dit beïnvloedt de resultaten, omdat het niet bekend is bij hoeveel procent van de respondenten hier sprake van is. Bovendien is er van dit aantal geen overzicht in hun mate van empowerment en angst ten opzichte van het ingebeelde scenario over de overval. Dientengevolge kan er niet gesproken worden van begripsvaliditeit, omdat bijvoorbeeld respondenten die in de hoog angstige conditie zaten, de vragenlijst ingevuld kunnen hebben met een laag angstige insteek en andersom. Het is aan te raden voor vervolgonderzoek om de controlevragen voor de manipulaties direct na het scenario te doen, zodat respondenten zich meer bewust worden van de manipulaties. Daarnaast is het een mogelijkheid om de vraagstelling iets aan te passen, zodat het duidelijker is voor de respondent dat de vragen beantwoord moeten worden aan de hand van de manipulaties.

Ten slotte is er geen sprake van ecologische validiteit, omdat in dit onderzoek geen echte slachtoffers zijn gebruikt, maar respondenten die zich moesten inbeelden slachtoffer te zijn. Respondenten die zich moeten voorstellen dat ze slachtoffer zijn geworden van een overval op straat, zouden heel afwijkend tegenover slachtoffer-dader bemiddeling kunnen staan dan mensen die daadwerkelijk slachtoffer zijn geweest. Daarnaast ervoeren zij niet daadwerkelijk de gegeven manipulaties van angst en empowerment, maar beeldden zij dit zich in dat zij dit ervoeren. Wanneer er wel gebruik zou worden gemaakt van echte

slachtoffers, zou er echter geen controle zijn over de willekeurige verdeling van de condities met als gevolg dat er een grote kans op een ongelijke verdeling. Door de ongelijke verdeling kan de mogelijkheid om iets te zeggen over causaliteit tussen angst en empowerment en de bereidheid om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling, verloren gaan.

Conclusie

Vandaag de dag wordt de afhankelijkheid van mensen voor digitale technologie steeds groter (Antonio & Tuffley, 2015). Hoewel er geen aangenomen hypothesen voortkomen uit dit onderzoek, is het derhalve belangrijk om de effecten van verschillende nieuwe digitale vormen van slachtoffer-dader bemiddeling verder te onderzoeken. Er zijn namelijk wel aanwijzingen dat het voor bepaalde slachtoffers een uitkomst kan zijn om toch deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling. Onder andere voor angstige slachtoffer kan het een uitkomst bieden, omdat uit onderzoek blijkt dat er na slachtoffer-dader bemiddeling een angstreductie plaatsvindt jegens de dader en de verwerking van het misdrijf (Zebel, 2012). Bovendien is het van belang dat er wordt onderzocht wat slachtoffers aanzet tot deelname tot slachtoffer-dader bemiddeling en wat juist niet. Door erachter te komen wat slachtoffers beweegt tot deelname, zouden er meer slachtoffers geholpen kunnen worden door middel van slachtoffer-dader bemiddeling met het verwerken van het ondergane delict. Dit met als reden dat het initiatief om deel te nemen aan slachtoffer-dader bemiddeling al meerdere jaren grotendeels vanuit de daders komt (ongeveer 75%) en niet vanuit slachtoffers (ongeveer 25%) (Perspectief Herstelbemiddeling, 2017).

Referentie lijst

- Antonio, A., & Tuffley, D. (2015). Bridging the age-based digital divide. *international Journal of Digital Literacy and Digital Competence (IJDLDC)*, 6(3), 1–15.
<https://doi.org/10.4018/IJDLDC.2015070101>
- Bighelaar, S. van den, & Akkermans, M. (2013). *Bevolkingstrends 2013: Gebruik en gebruikers van sociale media*. Den Haag: Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Bolívar, D. (2013). For whom is restorative justice?: A mixed-method study on victims and (non-) participation. *Restorative Justice*, 1(2), 190–214.
<https://doi.org/10.5235/20504721.1.2.190>
- Caplan, S. E., & Turner, J. S. (2007). Bringing theory to research on computer-mediated comforting communication. *Computers in Human Behavior*, 23(2), 985–998.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2005.08.003>
- Cobanoglu, C., Warde, B., & Moreo, P. J. (2001). A comparison of mail, fax and web-based survey methods. *International Journal of Market Research*, 43(4), 405–4010.
- Czaja, S. J., & Schulz, R. (2006). Innovations in technology and aging: introduction. *Generations*, 30(2), 6–8.
- Derks, D., Fischer, A. H., & Bos, A. E. R. (2008). The role of emotion in computer-mediated communication: A review. *Computers in Human Behavior*, 24(3), 766–785.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2007.04.004>
- Evgenieva, E., & Miller, P. (2015). Trust in people and trust in technology: Expanding interpersonal trust to technology-mediated interactions. *Graduate Theses and Dissertations*.
- Freiermuth, M., & Jarrell, D. (2006). Willingness to communicate: Can online chat help? *International Journal of Applied Linguistics*, 16(2), 189–212.
<https://doi.org/10.1111/j.1473-4192.2006.00113.x>
- Gale, J.-A., & Coupe, T. (2005). Behavioural, emotional and psychological effects of street robbery on victims. *International Review of Victimology*, 12(1), 1–22.
<https://doi.org/10.1177/026975800501200101>

- Huys, H. W. J. M. (2009). Criminaliteit en slachtofferschap. In S. N. Kalidien & A. T. J. Eggen. (Red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2008* (pp. 47–84). Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Jonassen, D., Davidson, M., Collins, M., Campbell, J., & Haag, B. B. (1995). Constructivism and computer-mediated communication in distance education. *American Journal of Distance Education, 9*(2), 7–26. <https://doi.org/10.1080/08923649509526885>
- Kalidien, S. N. (2016). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2015: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Criminologie.
- Kaplowitz, M. D., Hadlock, T. D., & Levine, R. (2004). A comparison of web and mail survey response rates. *Public Opinion Quarterly, 68*(1), 94–101. <https://doi.org/10.1093/poq/nfh006>
- Lamet, W., & Wittebrood, K. A. (2009). *Nooit meer dezelfde. Gevolgen van misdrijven voor slachtoffers*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Lewandowski, J., Rosenberg, B. D., Jordan Parks, M., & Siegel, J. T. (2011). The effect of informal social support: Face-to-face versus computer-mediated communication. *Computers in Human Behavior, 27*(5), 1806–1814. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.03.008>
- Pemberton, A., Winkel, F. W., & Groenhuijsen, M. S. (2006). Op weg naar slachtoffergerichte theorievorming in het herstelrecht. *Tijdschrift voor Herstelrecht, 6*(1), 48–64.
- Perspectief Herstelbemiddeling. (z.d.). Zes stappen. Geraadpleegd 4 mei 2017, van <https://www.perspectiefherstelbemiddeling.nl/Hoe-werkt-het2/Hoe-werkt-het1/>
- Perspectief Herstelbemiddeling. (2017). *Jaarverslag 2016 Slachtoffer in Beeld: Sinds 2017 Perspectief Herstelbemiddeling*.
- Schulze, J., Schultze, M., West, S. G., & Krumm, S. (2016). The Knowledge, skills, abilities, and other characteristics required for face-to-face versus computer-mediated communication: Similar or distinct constructs? *Journal of Business and Psychology, 1*–18. <https://doi.org/10.1007/s10869-016-9465-6>
- Shalom, J. G., Israeli, H., Markovitzky, O., & Lipsitz, J. D. (2015). Social anxiety and physiological arousal during computer mediated vs. face to face communication.

- Computers in Human Behavior*, 44(C), 202–208.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.11.056>
- Shnabel, N., & Nadler, A. (2008). A needs-based model of reconciliation: Satisfying the differential emotional needs of victim and perpetrator as a key to promoting reconciliation. *Journal of personality and social psychology*, 94(1), 116–132.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.94.1.116>
- Slachtoffer in Beeld. (2015). *Jaarverslag 2014*. Utrecht. <https://doi.org/10.1007/s13398-014-0173-7.2>
- Slachtoffer in Beeld. (2016). *Jaarverslag 2015*. Utrecht.
<https://doi.org/10.1017/CBO9781107415324.004>
- Strang, H., Sherman, L., Angel, C. M., Woods, D. J., Bennett, S., Newbury-Birch, D., & Inkpen, N. (2006). Victim evaluations of face-to-face restorative justice conferences: A quasi-experimental analysis. *Journal of Social Issues*, 62(2), 281–306.
<https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.2006.00451.x>
- Teeven, F. (2013). *Recht doen aan slachtoffers: Visiedocument*. Ministerie van Veiligheid en Justitie, Den Haag.
- Umbreit, M. S. (1999). Victim-offender mediation in Canada: The impact of an emerging social work intervention. *International Social Work*, 42(2), 215–227.
<https://doi.org/10.1177/002087289904200209>
- Umbreit, M. S. (2001). *The handbook of victim offender mediation: An essential guide to practice and research* (1st ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Umbreit, M. S., Coates, R. B., & Vos, B. (2004). Victim-offender mediation: Three decades of practice and research. *Conflict Resolution Quarterly*, 22, 279–303.
<https://doi.org/10.1002/crq.102>
- Umbreit, M. S., & Greenwood, J. (2000). *Guidelines for victim-sensitive victim-offender mediation: Restorative justice through dialogue*. Center for Restorative Justice & Peacemaking. Washington D.C.: U.S. Dept. of Justice, Office of Justice Programs, Office for Victims of Crime.

Umbreit, M. S., & Vos, B. (2000). Homicide survivors meet the offender prior to execution: Restorative justice through dialogue. *Homicide Journals*, 4(1), 63–87.

<https://doi.org/10.1177/1088767900004001004>

Zebel, S. (2012). Een quasi-experimentele studie naar de effecten van de Nederlandse slachtoffer-dadergesprekken. In I. Weijers (Ed.), *Bemiddeling na strafbare feiten: De Nederlandse slachtoffer-dadergesprekken* (pp. 21–44). Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

Zehr, H. (2003). *The little book of restorative justice*. Intercourse, PA: Good Books.

Voetnoten

¹ Voorheen Slachtoffer in Beeld, in april 2017 gewijzigd in Perspectief
Herstelbemiddeling; <https://www.perspectiefherstelbemiddeling.nl/>

² Duits middelbaar schoolniveau

Bijlagen

Bijlage I: Vragenlijst

Q7 Please indicate to what extent the following statements apply to you:

	Strongly disagree (1)	Disagree (2)	Somewhat disagree (3)	Neither agree nor disagree (4)	Somewhat agree (5)	Agree (6)	Strongly agree (7)
I empathize with the described situation (1)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I empathize with the described victim role (2)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
I feel very anxious when I think of the situation described (3)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q8 The next couple of questions will be about the different victim-offender mediation forms. Every form will be explained prior to the question.

Q21 When you think of the crime in the given situation, please indicate to what extent the following statement apply to you:

<p>I would be worried about becoming a victim again (6)</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>When facing the offender of the crime during victim-offender mediation I would be scared (7)</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>Every day I would think about the crime that happened to me (8)</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<p>I would fear the offender (9)</p>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Q23 Have you ever been a victim of a crime?

- Yes, (1)
- No (2)

Q24 Do you know somebody in your personal network who has ever been a victim of crime?

- Yes, (1)
- No (2)

Q25 Have you ever been an offender of crime?

- Yes, (1)
- No (2)

Q26 Do you know somebody in your personal network who has ever been an offender of crime?

- Yes (1)
- No (2)

Q27 Demographics

Q28 What is your gender?

- Male (1)
- Female (2)
- Otherwise (3)

Q29 What is your nationality?

- Dutch (1)
- German (2)
- Other, namely (3) _____

Q30 What is your age?

Q31 What is the highest level of education you have completed?

- VMBO (1)
- HAVO (2)
- VWO (3)
- MBO (4)
- HBO (5)
- WO Bachelor (6)
- WO Master (7)
- Other, namely (8) _____

Q32 This is the end of the questionnaire. This research investigated to what extent anxiety and empowerment influences victims' willingness to participate in restorative justice. The questionnaire also focused on new methods of victim-offender mediation, digital methods such as video chat, video message and online chatting.

The questionnaire uses four different scenarios. Each scenario has been used for a quarter of the respondents. The first scenario was about provoking little anxiety feelings and a little sense of empowerment for victims. The second condition was about provoking little anxiety feelings and a great sense of empowerment for victims. The third condition was about provoking a lot of anxiety feelings and little sense of empowerment for victims. The fourth condition was about provoking a lot of anxiety feelings and a great sense of empowerment for victims. The goal of the different scenarios was to investigate the effects of anxiety and empowerment on the willingness of victims to participate in victim-offender mediation.

In case you have any questions or comments regarding this survey, you can send an email to: **m.bats@student.utwente.nl**

Thank you again for your participation in this research.

Q33 If you are curious about the results of this research, please enter your e-mail address below. At the end of this study you will then receive an email containing the findings.

Bijlage II: Informed Consent

Dear participant,

The research you are about to participate in is part of the Bachelor thesis conducted by Mandy Bats and supervised by Dr. S. Zebel and Lisanne van den Berg. The Bachelor is part of the Psychology program of the University of Twente. In this research, you are asked to identify yourself with a story in which you are the victim of a crime. Following this story, we ask you to answer some questions about how you would feel if the given situation would have happened to you and about different victim-offender mediation forms. You will be presented with a fictional scenario below. **It's very important you read the scenario carefully because it will only be shown to you once.** There is no 'previous page' button and then you will answer questions. Try to imagine that this fictional scenario has happened to you. The questions following the scenario have the purpose of examining which victim-offender mediation forms appeal the most for victims in the given scenario.

There are no right or wrong answers. Give an answer that suits you the most. Answer what suits you the most. All the answers you give are processed anonymously and will not be traced back in any case to you. The information will only be used for scientific purposes. The questionnaire takes about 10 to 20 minutes to finish. Thank you in advance for your participation in this survey!

I hereby declare when I click the 'next page' button that I have read the text above and understand it. I voluntarily agree to take part in this research. I reserve the right to end my participation in this study at any time without giving a reason.

Bijlage III: Scenario's onafhankelijke variabelen

Het eerste deel van de scenario's om de onafhankelijke variabelen te manipuleren is voor elke conditie hetzelfde. Vervolgens kreeg 25% van de respondenten het scenario gevolgd door de lage angst – lage empowerment, 25% van de respondenten het scenario gevolgd door de lage angst – hoge empowerment, 25% van de respondenten het scenario gevolgd door de hoge angst – lage empowerment en 25 % van de respondenten het scenario gevolgd door de hoge angst – hoge empowerment. Het eerste scenario wat ze kregen was:

It's a Sunday afternoon and it's your day off, the weather is lovely, 20 °C with a blue sky. You plan to visit the park today in order to read the last pages of your book. Quickly you pack your bag with your mobile, your book, a bottle of water, and some money in case you want to get some food. Then you leave your house and walk to the park. The route you walk has become a routine. You look around you and even though the weather is lovely, it's not really crowded in the streets. When you are almost at the gates in front of the park, you check if you have taken the book with you. Suddenly you feel a slap on your shoulder, you turn around and see someone with a gun pointed at you. You look quickly around if you see other people, but they are not near enough to see what is happening. A man with sunglasses and a baseball cap shouts at you that he wants your belongings. You don't see any other way out and you decide to follow his orders. After you have given him your belongings, the man runs away quickly. You want to call the police and look around if you see people. You see a couple of people at a good walking distance, you run up to them and ask if you can call 112, the European emergency number. The police arrive, and ask for the details of what just happened. Two weeks later you receive a message that the man who robbed you has been located through identification on the camera images from the park entrance. Your belongings are unfortunately gone.

Scenario I: lage angst – lage empowerment. One month after the crime occurred you have talked about the event with friends and family. Your friends and family wanted to reassure you, by discussing subjects such as your influence in the crime and how you feel. Talking to them did make you feel better, you aren't constantly on your guard because you don't think more crimes will happen to you. You don't think about the crime that often and when thinking about it you don't get extremely emotional. Walking the streets, you don't check out the people walking by and if anything looks suspicious to you, you don't get stressed out and your heartbeat stays the same. You don't feel restless and you don't have trouble sleeping.

But in some manner you don't view the crime in the same the way your friends and family wanted you to see it. You believe you probably had some influence and control on why the crime happened to you. It couldn't have happened to anyone; these kind of things normally always happen to you. Because of this thought, you aren't completely able to continue to live your life in the same way as it was before the robbery, you feel incompetent in your daily life. You don't feel in control over your life. One of your family members mentioned that it looks like you're not as competent as you were, that it reduced after the crime. Because you don't do all the things you did before the crime happened to you, you don't feel strong and proud anymore.

Scenario II: lage angst – hoge empowerment. One month after the crime occurred you have talked about the event with friends and family. Your friends and family wanted to reassure you, by discussing subjects such as your influence in the crime and how you feel. Talking to them did make you feel better, you aren't constantly on your guard, because you don't think more crimes will happen to you. You don't think about the crime that often and

when thinking about it you don't get extremely emotional. Walking the streets, you don't check out the people walking by and if anything looks suspicious to you, you don't get stressed out and your heartbeat stays the same. You don't feel restless and you don't have trouble sleeping.

Besides in some manner you view the crime in the same way your friends and family wanted you to see it. You believe you had no influence and control on why the crime happened to you. It could have happened to anyone; these kind of things normally never happen to you. Because of this thought, you are able to continue to live your life in the same way as it was before the robbery, you still feel competent in your daily life. You feel in control over your life. One of your family members mentioned that it looks like you're as competent as you were, that it didn't change after the crime. Because you still do all the things you did before the crime happened to you, you feel strong and proud.

Scenario III: hoge angst – lage empowerment. One month after the crime occurred you have talked about the event with friends and family. Your friends and family wanted to reassure you, by discussing subjects such as your influence in the crime and how you feel. Talking to them didn't make you feel better, you are constantly on your guard because you think more crimes will happen to you. You think about the crime on a daily basis and when thinking about it you get extremely emotional. Walking the streets, you check out the people walking by, anything can look suspicious to you and it does you get stressed out and your heartbeat raises. You feel a little bit restless and you have some trouble sleeping.

Besides, in some manner you don't view the crime in the same way your friends and family wanted you to see it. You believe you had influence and control on why the crime happened to you. It couldn't have happened to anyone, these kind of things normally always happen to you. Because of this thought you aren't able to continue to live your life in the same way as it was before the robbery, you feel incompetent in your daily life. You don't feel in control over your life. One of your family members mentioned that it looks like you're not as competent as you were, that it reduced after the crime. Because you don't do all the things you did before the crime happened to you, you don't feel strong and proud anymore.

Scenario V: hoge angst – hoge empowerment. One month after the crime occurred you have talked about the event with friend and family. Your friends and family wanted to reassure you, by discussing subjects such as your influence in the crime and how you feel. Talking to them didn't make you feel better, you are constantly on your guard, because you think more crimes will happen to you. You think about the crime on a daily basis and when thinking about it you get extremely emotional. Walking the streets, you check out the people walking by, anything can look suspicious to you and when it does you get stressed out and your heartbeat raises. You feel a little bit restless and you have some trouble sleeping.

But in some manner you see your influence in the crime the way your friends and family wanted you to see it. You believe had no influence and control on why the crime happened to you. It could have happened to anyone, this kind of things normally never happen to you. Because of this thought you are able to continue your life in the same way as it was before the robbery, you still feel competent in your daily life. You feel in control over your life. One of your family members mentioned that it looks like you're as competent as you were, that it didn't change after the crime. Because you still do all the things you did before the crime happened to you although you're restless, you feel strong and proud.